

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak az adókedvezményeknek a K+F érdekében történő hatékonyabb felhasználásáról

COM(2006) 728 final

(2008/C 10/21)

2006. november 22-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2007. június 21-én elfogadta véleményét. (Előadó: Peter MORGAN.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. szeptember 26–27-én tartott 438. plenáris ülésén (a szeptember 27-i ülésnapon) 134 szavazattal 2 ellenében, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A közlemény része annak az európai bizottsági programnak, amely azt a lisszaboni célkitűzést támogatja, hogy az EU-ban a K+F-célú kiadások aránya 2010-re a GDP 3 %-ával legyen egyenlő – ebből 2 %-ot a magánszektorban kell állnia. A közlemény azokra a tagállamok által használt módszerekre összpontosít, amelyek a vállalati kutatási és fejlesztési ráfordítást az adórendszeren keresztül próbálják ösztönözni. Célja, hogy tisztázza a kutatási és fejlesztési adókedvezmények jogszerűségét az uniós jogszabályok tükrében, és a bevált gyakorlatokkal kapcsolatban tanácsokat adjon a tagállamoknak. A közlemény kedvező válasz az EGSZB által megfogalmazott kérésre, mely szerint „a Közösségnek [...] el kellene érnie, hogy a tagállamok adó- és felelősségi joga is jobban alkalmazkodjon [...] annak ösztönzéséhez, hogy az ipar nagyobb mértékben ruházzon be kutatásba és fejlesztésbe [...]”⁽¹⁾.

1.2 A vélemény 3. szakaszában néhány példa olvasható a legjobb gyakorlatokra. Fel kell azonban ismerni, hogy az adórendszeren keresztül kínált ösztönző eszközöknek megvannak a maguk korlátai. Minél nagyobb a társadalmi adó kulcsa, annál erősebb az ösztönző hatás, míg alacsonyabb kulcs esetében az ösztönző erő is kisebb. Minél nagyobbak a szociális terhek, annál nagyobb az enyhítésük ösztönző ereje. Ha egy cég nem nyereséges, a kedvezmények hordereje is kisebb, mivel az általános elgondolás a nyereség után fizetendő adó csökkentése. Végül pedig nyilvánvaló, hogy a kedvezményt ténylegesen végbement kutatási és fejlesztési beruházásokra kell alapozni, nem pedig jövőbeli tervekre.

1.3 Az ösztönző eszközök rendszerének kialakítására vonatkozó ajánlások azt a követelményt is tartalmazzák, hogy az egyes megoldások hatékonyságát fel kell mérni. Ez a nyereséges nagyvállalatok esetében nyilvánvalóan fontos, mivel ők az adó-visszatérítést a kutatási és fejlesztési költségkeret helyett akár a végső egyenlegbe is beleszámíthatják. Ennek az erkölcsi veszélyforrásnak az elkerülése végett egyes országokban csak a növekményes K+F-célú ráfordítás után vehető igénybe adókedvezmény, ez azonban öngól, mivel ezektől az ösztönző eszközöktől leginkább azt várhatjuk el, hogy a kutatási és fejlesztési tevékeny-

ségeket az Unión belül tartsák, megakadályozván a kihelyezéseket. Ennek megfelelően egy hatékony mérési rendszer a nagyvállalatok számára valószínűleg nagyobb hasznot jelent majd, mint a kedvezményeknek a növekményes kiadásokra való korlátozása.

1.4 Ezekben a programokban az a legfontosabb, ahogyan támogatni képesek a kutatás- és fejlesztésközpontú kis- és középvállalkozásokat indulásuk első néhány évében. Az ajánlások tekintélyes mennyiségben tartalmaznak ösztönző eszközöket, amelyek a K+F-célú ráfordítások többszörösének megfelelő mértékű további adókedvezményeket, nyereség hiányában visszatérítést, valamint a szociális terhek enyhítését kínálják. A kkv-knak az Unió gazdaságában betöltött stratégiai szerepét tekintve az EGSZB azt ajánlja, hogy az egyes tagállamok a lehetséges adókedvezményeket optimális módon kombinálva támogassák a kkv-k megmaradását és növekedését az ország gazdaságában.

1.5 Az EGSZB ezzel kapcsolatban meglepetten jegyzi meg, hogy a közleményben nem esik szó olyan adókedvezményről, amely kifejezetten az új vállalkozások tőkéjének felhalmozását segítené elő. Ezzel a kérdéssel részletesebben a 4.9–4.12. pontokban foglalkozunk. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a közleménybe a tőkefelhalmozás kérdését is vegyék bele.

1.6 A kkv-k számára nagy jelentősége van továbbá a szabadalmak és a licenckérelések elbírálásának is. A jogszabály nem világos, a tagállamok között pedig az adóügyi elbírálás tekintetében némi versengés tapasztalható. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a közleménybe a szabadalmak és a licenckérelések kérdését is vegyék bele.

1.7 A közlemény számos idevonatkozó, cselekvést igénylő problémával kapcsolatban vet fel kérdéseket. Az EGSZB a következőket ajánlja:

1.7.1 A tagállamoknak tökéletesíteniük kellene a nemzeteket átfogó kutatási projektek ipari résztvevői számára nyújtott kutatási és fejlesztési adókedvezményeket.

⁽¹⁾ Lásd az EGSZB „Európa kutatási, fejlesztési és innovációs potenciáljának felszabadítása és erősítése” című véleményét: HL C 325., 2006.12.30., 16–27. o., 3.5. pont.

1.7.2 A tagállamoknak a fiatal innovatív vállalkozásokat támogató, igen sikeres francia rendszer mintájára meg kellene vizsgálniuk, milyen módon lehetne csökkenteni az állam által a fiatal K+F-vállalatok számára kiszabott költségeket.

1.7.3 A magánszféra közhasznú kutatási szervezeteinek vonatkozásában a tagállamoknak közös megközelítést kellene kialakítaniuk annak érdekében, hogy az adományok és a kutatási alapok szabadon áramolhassanak az EU-n belül.

1.7.4 A kutatók határokon átívelő mobilitását a rövid távú megbízásokra vonatkozó kettős adózás elkerülésére irányuló tagállami megállapodásokkal kellene ösztönözni.

1.7.5 Az Európai Bizottságot arra biztatjuk, hogy dolgozzon ki közös struktúrát a K+F-tanúsítványok kölcsönös elismerésére azon országok számára, ahol használnak ilyet. Az Európai Bizottság ugyanakkor elgondolkozhatna azon, hogy van-e szükség effajta tanúsítványokra az egységes piacon.

1.7.6 Az EGSZB örömmel fogadja az Európai Bizottságnak a magánvállalatok által a köz-magán projektekből felmerülő kutatási és fejlesztési kiadások után megfizetett hozzáadottérték-adó visszatérítéséről szóló szabályok egyszerűsítésére és korszerűsítésére irányuló javaslatát.

1.7.7 A K+F érdekében tett adókedvezményekről szóló vitának alapfeltétele, hogy legyen uniós szintű adóügyi meghatározás a K+F-re és az innovációra. Ez újabb lépést jelent az egységes piac létrehozása felé.

1.8 A 3 %-os lisszaboni célkitűzést a konkurens térségek K+F-beruházásait alapul véve határozták meg. Az Unió gazdaságára jellemző, hogy makroágazati szinten kevésbé vesz részt az intenzív kutatást és fejlesztést igénylő ipari ágazatokban, mint más konkurens térségek, például Japán vagy az Egyesült Államok. Ezért amellet, hogy ösztönözzük a magánszféra kutatási és fejlesztési tevékenységeit, az egyetemekbe és az államilag támogatott kutatóintézetekbe való közbefektetéseket is ésszerű lenne növelni. Ehhez a környezetvédelmi projektek elvileg megfelelő lendületet adnak (?).

2. Bevezetés

2.1 A közlemény háttérét a lisszaboni stratégia adja, amely szerint az uniós K+F-beruházásoknak 2010-re meg kell közelíteniük a GDP 3 %-át, ebből 2 %-nak a magánszektorból kell kikerülnie. Az Európai Bizottság 2005-ben bejelentette, hogy következetesebb és a K+F számára kedvezőbb adózási környezet kialakítására fog törekedni, miközben a nemzeti adópolitika vonatkozásában a tagállamok illetékességét ismeri el [COM(2005) 488 és COM(2005) 532].

2.2 Ezen a lisszaboni kereten belül az Európai Bizottság részéről számos kezdeményezés született az Unió K+F-célú kiadásainak egészen a GDP 3 %-áig történő növelésére, ezzel egy időben pedig az Európai Kutatási Térség fejlesztésére. Az Európában rejlő kutatási, fejlesztési és innovációs lehetőségek felszabadítására való készletet a 7. kutatási keretprogramban érte el csúcspontját. Az EGSZB a véleményeiben egyfolytában

(?) Lásd még az EGSZB „Európa kutatási, fejlesztési és innovációs potenciáljának felszabadítása és erősítése” című véleményét: HL C 325., 2006.12.30., 16–27. o., 14.2–14.4. pont.

arra buzdítja az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy szüntessék meg az európai kutatás és fejlesztés minőségi és mennyiségi akadályait, egyúttal pedig hozzanak szervezeti, intézményi és pénzügyi kezdeményezéseket avégett, hogy az Európában folyó kutatási és fejlesztési tevékenység elérje a kritikus tömeget.

2.3 A közlemény iránymutatást ad a tagállamoknak a K+F adóügyi elbírálásának javításához és a közös problémák kölcsönösen következetes megoldásainak kialakításához. A közlemény tehát nem konkrét kutatási és fejlesztési projektekre vagy célkitűzésekre irányuló uniós program, hanem olyan program, amelynek célja, hogy a tagállamok támogassák a magánszférában a kutatást és a fejlesztést, és akkor lesz sikeres, ha a magánszféra minden egyes vállalkozása megfelelő ösztönzést kap arra, hogy kutatásba és fejlesztésbe fektessen be. A közlemény háromféleképpen kíván segítséget nyújtani a tagállamoknak:

- tisztázza a tagállamok K+F-adókedvezményei számára az uniós jogból adódó jogi feltételeket,
- a bevált módszerek szakértői elemzése alapján bemutatja a kutatással és fejlesztéssel kapcsolatos adóügyi elbírálás és adókedvezmények kialakításának általános jellemzőit,
- vitára bocsát néhány lehetséges jövőbeli kezdeményezést, azzal a céllal, hogy a közös problémákkal következetes módon lehessen foglalkozni.

2.4 Erre a szakpolitikai területre a nyílt koordinációs módszert kell alkalmazni. A döntéseket a tagállamoknak kell meghozniuk. A közleményben foglalt iránymutatások alapjául a tagállamokban bevált gyakorlatok szolgáltak. A véleménynek nem feladata, hogy bírálja a tagállami politikákat. A véleménynek ezért arra kell szorítkoznia, hogy észrevételeket tegyen az iránymutatásokra vonatkozóan, és megjegyzéseket fűzzön a 2.3. pontban (lásd fentebb) ismertetett lehetséges jövőbeli kezdeményezésekhez.

3. Az európai bizottsági közlemény lényegi tartalma

3.1 Minden, a tagállamok által megvalósított K+F-célú adókedvezménynek meg kell felelnie a Szerződés szerinti alapvető jogoknak és a megkülönböztetésmentesség elvének. Az Európai Bizottság mind a burkolt, mind pedig a kinyilvánított területi korlátozásokat összeegyeztethetetlennek tartja a Szerződés szerinti szabadságjogokkal. Bőséges és konzisztens bizonyíték van arra, hogy a K+F-célú adókedvezmények alkalmazására vonatkozó területi korlátozásokat az Európai Bíróság valószínűleg nem fogja elfogadni.

3.2 Az állami támogatás szabályait elviekben a támogatás formájától függetlenül kell alkalmazni, hogy a K+F-célú adókedvezményeket állami támogatás formájában lehessen megvalósítani. Azonban a nem szelektív – azaz az ágazattól, mérettől és formától függetlenül minden vállalatra egyaránt vonatkozó – K+F-célú adókedvezményeket valószínűleg nem fogják szelektívné tekinteni, és így az általános vállalati adózás részeként fogják kezelni.

3.3 A Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető „az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben”. Az Európai Bizottság kutatási-fejlesztési és innovációs keretszabályt fogadott el az ebben a cikkben foglaltakkal összeegyeztethető szelektív adókedvezményekre vonatkozóan. A keretszabály kidolgozásakor azt az általános érdeket tartották szem előtt, hogy orvosolni lehessen, amit a kutatási és fejlesztési szférában a piac hiányosságának tekintenek.

3.4 A keretszabály alkalmazásakor az Európai Bizottság az alábbi szempontokat veszi figyelembe:

- a K+F-kategóriát (alapkutatás, ipari kutatás vagy kísérleti fejlesztés)
- a kedvezmény támogatható költségekre vonatkozik-e
- az adókedvezmény támogatásintenzitása nem haladja-e meg a felső küszöbértéket.

Az Európai Bizottság továbbá – a tagállam indoklása alapján – feltételezi, hogy az adókedvezmény a piac hiányosságait a vállalatok nagyobb K+F-célú költségre való serkentésével fogja orvosolni.

3.5 Az Európai Tanács a kutatási politika kidolgozásának támogatásában a nyílt koordinációs módszer használatát tartotta szükségesnek, ezután pedig a Tanács felkérte a tudományos és műszaki kutatási bizottságot (CREST), hogy felügyelje ennek a támogatási formának a kivitelezését. A közleményben az Európai Bizottság jelentős mértékben támaszkodott a CREST 2006 márciusában kiadott „Evaluation and design of R&D tax incentives” [Kutatási és fejlesztési adókedvezmények kiértékelése és tervezése] című jelentésére.

3.6 A gazdasági és ipari struktúrák, a kutatási és fejlesztési kapacitás, a K+F-kiadások és általában az adózási környezet sokfélesége miatt a kutatási-fejlesztési és innovációs politikai eszközöket az egyes tagállamok igen különbözőféleképpen kombinálják. A meglévő rendszerek többsége általános jellegű, és nagyjából minden második határoz meg felső határértéket vagy korlátot. Ez a kv-k malmára hajtja a vizet, mivel az ő kiadásai szintje általában annyira alacsony, hogy a korlát azt nem befolyásolja. Az adókedvezményeknek körülbelül a harmada kínál külön előnyös feltételeket a kv-k számára, és egyre több rendszer gondoskodik külön az új, innovatív kv-k szükségleteiről.

3.7 Az adókönyvités három alaptípusa az adóhalasztás, az adócsökkentés és az adójóváírás. Az egyes tagállamokban alkalmazott ösztönző eszközök hatása az átfogó adórendszer függvénye. Az ösztönző eszköz céljától függően bizonyos rendszerek a K+F-kiadások teljes összegére vonatkoznak, mások viszont csak a rendszerből eredő növekményes kiadásokra. Más esetekben a kiadások mindkét csoportjára jár kedvezmény, de különböző mértékben. Az ösztönző eszközök „bőkezűsége” tagállamonként igen különböző. Adókönyvités formájában a társasági adó domináns szintje is befolyásolja.

3.8 Az adóhalasztás általában azt jelenti, hogy a K+F-célú kiadások teljes összege levonható az adóköteles jövedelem össze-

géből. Ebben a rendszerben a kutatásra és fejlesztésre fordított minden egyes euró után kifizetett adó visszaigényelhető. Azokban a rendszerekben, ahol a K+F-kiadások nem 100 %-os mértékben vonhatók le, ott általában lehetőség van tőkésítésre, ami után amortizáció könyvelhető el. Tőkeberuházás esetén pontosan ez a helyzet áll fenn.

3.9 Az adócsökkentés révén a kutatásra és fejlesztésre fordított kiadások után járó adó összegének több mint 100 %-a levonható. Azokban a tagállamokban, ahol ezt az eszközt alkalmazzák, az alapot növelő korrekciós tényező általában 125 % és 300 % között mozog. Például ha a társasági adó összege általában 30 %, egy vállalat minden 10 000 eurónyi kutatási és fejlesztési beruházás után 3000 euróval csökkentheti adójának összegét. Ha a korrekciós tényező 50 %, a vállalat minden 10 000 eurónyi K+F-célú kiadás után már 4 500 euró adócsökkentésre tarthat igényt.

3.10 Ha az ösztönző intézkedés adójóváírás formáját ölti, az a befizetett adó vagy a kiadások egy részének visszatérítését jelenti. A jóváírás összegét általában a kifizetendő adó alapján, illetve ennek hiányában a kutatási és fejlesztési ráfordítások hányadában határozzák meg. A készpénzjóváírás igen kedvezően érintheti az induló fázisban levő, nyereséget nem termelő vállalatok pénzügyi helyzetét.

3.11 A legtöbb rendszer – a fent leírtak alapján – a társasági adóval kapcsolatos, vannak azonban olyanok is, amelyek a munkabérből levonandó adót, a szociális járulékokat, illetve a személyi jövedelemadót veszik célba. Ezek a lehetőségek azonnal csökkentik a kutatási személyzet költségeit, ezáltal mérsékelve a K+F-célú kiadások legfontosabb alkotóelemét. Ott fejtik ki a legnagyobb hatást, ahol magasak a szociális jellegű költségek.

3.12 A veszteséges vállalatok – így a viszonylag új innovatív kv-k – számára a tervezési lehetőségek a munkabérből levonandó adó alóli mentességtől a társaságiadó-visszatérítésen és a kutatással-fejlesztéssel kapcsolatos adójóváíráson át egészen a termelt veszteségeknek a jövőben fizetendő társasági adó csökkentése céljából történő korlátlan halmozásáig terjednek.

3.13 Az uniós tagállamok közül Franciaország vezetett be elsőként – 2004-ben – olyan adókedvezményt, amely kifejezetten a „fiatal innovatív vállalkozások” támogatására irányul. Ennek célja a magánszférában a kutatás ösztönzése és a kutatásra és innovációra törekvő új üzleti vállalkozások indulási költségeinek csökkentése révén a valódi növekedés elősegítése. Az ösztönzők egyike például az első három nyereséges évben teljes mentességet kínál a társasági adó hatálya alól, a következő két évben pedig 50 %-os mentességet. Ezenkívül a magasan képzett dolgozók után nyolc éven át nem kell társadalombiztosítási járulékot fizetni. A fiatal innovatív vállalkozásokat támogató rendszer igénybeviteléhez jogosultsági kritériumoknak kell megfelelni.

3.14 A tizenöt tagállam K+F-célú adókedvezmények alkalmazásából szerzett tapasztalataiból kiindulva a közlemény szerint a tagállamoknak:

- amennyire csak lehet, általános intézkedéseket kell bevezetniük, mivel azok több cég számára elérhetőek, továbbá elősegítik a K+F-ráfordítások maximális növekedését, és a minimumra csökkentik az üzleti és a piaci torzulásokat,

– lehetővé kell tenniük, hogy a kutatási és fejlesztési kiadásokat teljes mértékben le lehessen vonni (a kiadások tőkésítése vagy gyorsított amortizációja nélkül), a felmerülő veszteségeket pedig későbbi időszakra vonatkozóan vagy visszamenőlegesen el lehessen számolni.

3.15 Ami pedig a rendszerek kialakítását illeti, a tagállamoknak világosan meg kell határozniuk az elérendő célokat:

- összpontosítás az elérendő további K+F-kiadásokra
- összpontosítás a vállalatok viselkedésbeli változásaira
- e változások tágabb értelemben vett társadalmi hatásainak kiértékelése
- a kiértékelési kritériumok figyelembevétele már a kialakítás szakaszában
- annak ellenőrzése, hogy adott ösztönzések elősegítik-e a kitűzött célok elérését

3.16 A vállalati K+F-célú adókedvezményeken kívül a közlemény a közös érdeket és kölcsönös hasznot jelentő intézkedésekre vonatkozó iránymutatásokat érintő kérdéseket is felvet. Ezekre a kérdésekre vonatkozóan az EGSZB álláspontja az 5. részben olvasható (lásd alább).

4. Az adókedvezményekről szóló iránymutatásokra vonatkozó észrevételek

4.1 Az iránymutatások az adókedvezmények általi K+F-támogatás lehetőségeinek széles skáláját kínálják. Az EGSZB minden tagállamot arra buzdít, hogy ezeket az iránymutatásokat saját egyedi körülményeihez igazítva alakítsa ki kutatást és fejlesztést támogató rendszert. A tudományos és műszaki kutatási bizottság segítette és a lisszaboni menetrend vezérelte nyílt koordinációs módszer elvileg minden tagállamnak megadja majd a lehetőséget arra, hogy bevált gyakorlatait alkalmazhassa.

4.2 A kutatási-fejlesztési adókedvezmények hajtóereje a vállalatok méreténél fogva (nagyvállalatok, kkv-k, induló vállalkozások) különböző lesz.

4.3 Számos tagállamban a K+F-beruházásokat célzó adókedvezmények még viszonylag új keletűek, így a nagyvállalatokra gyakorolt hatásukat még nem lehet pontosan lemérni. Egyes esetekben előfordulhat, hogy az adómegetarítás csak a végső egyenlegen mutatkozik majd meg, nem pedig a kutatási és fejlesztési részlegben. Ezért bizonyos tagállamoknak érdemes jobban ösztönözniük a növekményes befektetéseket. A tagállamoknak egyúttal érdekükben áll az is, hogy helyben tartsák a bennük folyó kutatást és fejlesztést, átlátható ösztönző intézkedésekkel pedig arra lehet majd meggyőzni a vállalatokat, hogy ne helyezték át máshová K+F-tevékenységeiket.

4.4 A nagyobb vállalatokban a mérnökök és kutatók kritikus tömege is nagyobb, ezért ott a munka kihelyezésének lehetőségei is jobbak. Ha a tagállamok például úgy döntenek, hogy K+F-ösztönzők segítségével igyekeznek a szoftverfejlesztői munkahelyeket határokon belül tartani, a legnagyobb ösztönző

erőt úgy érhetik el, ha a kapcsolódó költségeket 100 %-ban levonhatóvá teszik (lásd fentebb a 3.8. pontot).

4.5 A kkv-k nem rendelkeznek olyan mértékű erőforrásokkal, mint a nagyobb vállalatok, ezért pénzügyeikre viszonylag nagyobb nyomás nehezedhet. Az, hogy egyes tagállamokban a kkv-k nagyobb kedvezményekben részesülnek, illetve az alkalmazott rendszerekben a felső határértéket a kkv-k költség szintjénél magasabban állapítják meg, a kkv-knak viszonylag nagyobb pénzügyi rugalmasságot fog nyújtani a K+F-beruházások tekintetében.

4.6 Az adókedvezmények az induló cégekre fejtik ki a legerősebb fellendítő hatást, ez pedig azért fontos, mert ezek a cégek a vállalkozások és az innováció előmozdításában létfontosságú szerepet töltenek be. A szolgáltatóiparban, valamint a tudományok és a technológia terén az újítások igen gyakran induló vállalatok révén köszönhetnek be. A már régóta működő vállalatok K+F-részlegei látszólag gyakran szívesebben élnek a termékek cseréjének, illetve tökéletesítésének lehetőségével, mintsem hogy áttörő jellegű új találmányokkal hozakodjanak elő. A tudományos és technológiai találmányokat kiaknázó új cégek azért jelentősek, mert ha túlélnek az indulási szakasz nehézségeit (sajnos sok kisvállalkozásnak ez nem sikerül), akkor vagy jól jövedelmező kkv-kká fejlődnek, vagy nagyvállalatok jó pénzért felvásárolják őket. Számos technológiai vállalat fúziós és felvásárlási költségvetése legalább akkora nagyságrendű, mint saját kutatási és fejlesztési költségvetése. Technológiai nagyvállalatok egész sora épített már ki ugyanis a kockázati tőkére épülő kiterjedt beruházási hálózatot.

4.7 Mivel a kis cégek felvásárlása többnyire a vállalati gazdaságra jellemző, ésszerű volna a tranzakciókat az adó szempontjából átláthatóvá és semlegessé tenni, amennyire csak lehetséges. Ez azt jelenti, hogy a vállalatalapítók és vállalkozók kilépési adóját minimálisra kell csökkenteni, és a felvásárló cégekre nem szabad torzító jellegű büntetéseket kivetni.

4.8 A K+F-célú adókedvezmények ugyan megfelelőek lehetnek a technológiai ágazatban tevékenykedő fiatal innovatív vállalkozások számára, ám az induló vállalkozásokat célzó általános jellegű ösztönzők is éppannyira fontosak. Az effajta ösztönző eszközök ugyanis minden iparágban elősegítik az új üzleti vállalkozások alapítását, hozzájárulva ezzel a tagállamok gazdaságainak általános növekedéséhez.

4.9 Az új üzleti vállalkozások alapítását elősegítő általános adókedvezményeket illetően a közlemény furcsa módon hallgat a tőkejövedelemre kivetett adó kérdéséről. Az induló vállalkozások fő gondja az induláshoz szükséges tőke biztosítása. Az úgynevezett kockázati tőke nem szívesen vesz részt a vállalkozások korai szakaszában, így az indulótőkét általában magánbefektetőknek, „üzleti angyaloknak”, illetve az alapító(k) családtagjainak és barátainak kell biztosítaniuk. Az ezektől a befektetőktől származó tőkejövedelemre kivetett adó rendszere az üzleti vállalkozások alapításának egyik legfontosabb összetevője.

4.10 Ezen a téren az Egyesült Királyságban az adókedvezményeknek viszonylag jól kiforrott rendszere működik, amelyről példát lehetne venni. A befektetéseket közvetlenül a Vállalkozási Befektetési Rendszeren (*Enterprise Investment Scheme – EIS*) vagy egy kockázati tőke-trösztön (*Venture Capital Trust – VCT*) keresztül lehet megtenni – ez utóbbi az Alternatív Befektetési Piacon (*Alternative Investment Market – AIM*) jegyzett kollektív befektetési közeg. Az említett két rendszer valamelyikét igénybe vevő cégeknek megfelelő jogosultsági kritériumoknak kell megfelelniük.

4.11 A befektetett összegből származó jövedelem adójából az EIS-rendszerben 20 %, a VCT-ben 30 % a levonható kedvezmény. Egy bevezető időszakot követően már nem kell a tőkejövedelem után adót fizetni. A VCT-osztalék után nem kell jövedelemadót fizetni, és a befektető vagyonának a VCT által birtokolt része után sem kell örökösödési illetéket fizetni. Igaz, hogy pusztán az adókedvezmények miatt nem érdemes befektetni, azonban ezek a rendszerek valóban jelentősen csökkentik az induló vállalkozásokba történő befektetés kockázatát, és így sikerült elérniük a kitűzött célt: hogy a brit vállalkozók könnyebben teremthessék elő a kívánt pénzüsszeget.

4.12 A közlemény egy súlyos hiányossága, hogy nem nyújt iránymutatást a szabadalmak és a licenck elbírálásáról. Az ezzel kapcsolatos jogszabályok betartását illetően nagy a zűrzavar, a szabadalmak elbírálását illetően pedig a tagállamok között versengés tapasztalható. Az EGSZB azt javasolja, hogy a közleménybe a szabadalmak és a licenck kérdését is vegyék bele.

5. Iránymutatások a közös érdek és kölcsönös hasznot jelentő intézkedésekhez

5.1 Az EGSZB támogatja azt a javaslatot, mely szerint a tagállamoknak például oly módon kellene a transznacionális kutatási projektek előtt álló akadályokkal foglalkozniuk, hogy a K+F-projektekben részt vevő ipari szereplők számára megkönnyítik az adókedvezmények igénybe vételét.

5.2 Az EGSZB arra biztatja a tagállamokat, hogy a fiatal innovatív vállalkozásokat támogató, igen sikeres francia rendszer mintájára vizsgálják meg, milyen módon lehetne csökkenteni az állam által a fiatal K+F-vállalatok számára kiszabott költségeket.

5.3 A közlemény megemlíti, hogy az EU-ban van ugyan néhány nagy magánjogi közhasznú kutatási alapítvány, amelynek célja, hogy a kutatások finanszírozása révén – főként egyetemeken – növelje a tudományos ismereteket, ám más térségekben, például az Egyesült Államokban jóval több ilyen alapítvány működik. Úgy tűnik, hogy formális és informális akadályok állnak az egyéni és a társasági adományozás (amelyek után pedig elvileg igénybe lehetne venni jövedelem-, illetve társaságiadókedvezményt), és ennek következtében a kutatás finanszírozása előtt. Az EGSZB támogatja azt a javaslatot, mely szerint a tagállamoknak közös megközelítést kellene kialakítaniuk annak érdekében, hogy az adományok és a kutatási alapok is szabadon áramolhassanak az EU-n belül.

5.4 A kutatók határokon átívelő mobilitását a rövid távú megbízásokra vonatkozó kettős adózás elkerülésére irányuló tagállami megállapodásokkal kellene ösztönözni. A tagállamokat is arra biztatjuk, hogy ezeket a megállapodásokat terjesszék ki az Unió holdudvarában levő országokra, például Ukrajnára, Izraelre és Törökországra, ezekkel az országokkal ugyanis az EU jelentős kutatási és fejlesztési csereprogramokat folytat.

5.5 Egyes tagállamok a cégeknek megengedik, hogy tanúsítványt kérjenek arról, hogy képesek kutatási és fejlesztési tevékenységet végezni. Egyes tagállamokban a K+F-tevékenységet végző állami jogalanyok az ilyen tanúsítványokat automatikusan megkapják. Az ilyen tanúsítványok kölcsönös elismerése végett az Európai Bizottság egy lehetséges közös struktúrát fog javasolni. Ez ésszerű lépésnek tűnik az olyan tagállamok számára, amelyek az effajta tanúsítványokba helyezik bizalmukat.

5.6 Az Európai Bizottság kifejtette aggályait annak kapcsán, hogy bizonyos esetekben a magáncégek K+F-kiadásaira vonatkozó forgalmi adó visszatérítésével kapcsolatos problémák miatt a kutatási és fejlesztési téren működő magán- és állami vállalatok együttműködnek. Az Európai Bizottságnak az erre vonatkozó szabályok és alkalmazásuk egyszerűsítésére és korszerűsítésére irányuló javaslata elismerésre méltó.

5.7 A közlemény szerint végül hosszú távon kívánatos, hogy legyen uniós szintű adóügyi meghatározás a K+F-re és az innovációra, és hogy az ilyen kiadások kedvező adóügyi kezelésben részesüljenek a közös összevont társaságiadó-alap keretében. Ez újabb lépést jelentene az egységes piac megvalósítása felé.

Kelt Brüsszelben, 2007. szeptember 27-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS